

POSTANOWIENIE
Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego
Okręgowej Izby Radców Prawnych (...)
z dnia 3 września 2018r.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) w składzie:

Przewodniczący: r. pr. A. W. (1)

Sędziowie: r. pr. W. L.

r. pr. G. K. (sprawozdawca)

Protokolant: r.pr. K. C.

Przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego: r. pr. A. W. (2)

W sprawie zażalenia J. D. (1) na postanowienie o umorzeniu dochodzenia z dnia 9 lipca 2018 r. przeciwko radcy prawnemu M. K. (1) sygnatura akt RD 134/16

postanowił

1.

na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych z dnia 6 lipca 1982 r. (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870) w zw. z art. 437 § 1 kpk utrzymać w mocy w całości zaskarżone postanowienie.

2.

na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych z dnia 6 lipca 1982 r. (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870) kosztami postępowania dyscyplinarnego w niniejszym postępowaniu zażaleniowym w kwocie 1000 zł (słownie tysiąc złotych) obciążyć Okręgową Izbę Radców Prawnych (...).

UZASADNIENIE

Dnia 16 stycznia 2017 r. Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) na skutek zawiadomienia J. D. (1) o możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego M. K. (1), wszczął dochodzenie w sprawie dopuszczenia się przez przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu postanowień art. 11 ust. 1 i 2 oraz art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 64 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, poprzez brak dbałości o godność zawodu, podejmowanie czynności, które mogą zdyskredytować go w opinii publicznej oraz niewykonywanie czynności zawodowych w sposób rzetelny i uczciwy, zgodny z prawem, zasadami etyki zawodowej i dobrymi obyczajami, tj. nadużywanie środków prawnych w stosunkach z byłą żoną J. D. (1) i niewykonywanie prawomocnych orzeczeń sądowych.

Po przeprowadzeniu dochodzenia postanowieniem z dnia 9 lipca 2018 r. (RD 134/16) Rzecznik Dyscyplinarny postanowił umorzyć postępowanie dyscyplinarne na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 325e § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj.: Dz. U. z 2016 r. poz. 233).

Na to postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego skarżąca złożyła zażalenie do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych (...) (zwanego dalej „Sądem”). W zażaleniu skarżąca wskazała, iż postępowanie zostało przeprowadzone z pominięciem dostępnych dowodów oraz zeznań świadków, a także, iż postępowanie było celowo przedłużane oraz z góry ukierunkowane na umorzenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd uznał ustalenia stanu faktycznego sprawy poczynione przez Rzecznika Dyscyplinarnego za prawidłowe i przyjął je za własne. Sąd przeanalizował wszystkie dowody dopuszczone w sprawie oraz zeznania świadków i na ich podstawie nie znalazł podstaw do kwestionowania rzetelności któregokolwiek z nich i poprawności ustaleń Rzecznika Dyscyplinarnego w tym zakresie. W ocenie Sądu Rzecznik Dyscyplinarny przeprowadził postępowanie rzetelnie oraz zgodnie z zachowaniem prawa stron do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki.

Sąd zważył co następuje:

Na podstawie przedstawionego materiału dowodowego oraz ustalonego stanu faktycznego, Sąd postanowił utrzymać w mocy postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 9 lipca 2018 r. o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego. Sąd uznał, że okoliczności sprawy zostały dostatecznie wyjaśnione przez Rzecznika Dyscyplinarnego. Sąd rozpoznając zarzuty zawarte w zażaleniu skarżącej nie znalazł podstaw, aby uznać za zasadne wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec r. pr. M. K. (1) za naruszenie zasad ustawy o radcach prawnych oraz Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zakresie wskazanym w skardze przez skarżącą.

Należy wskazać, iż przepisy art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. stanowią, że nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, w sytuacji gdy czynu nie popełniono albo brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia oraz gdy czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego albo ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa. Przytoczone przepisy prawa stanowią ujemną przesłankę procesową, co oznacza, że przy zajściu wskazanych okoliczności nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza. Podkreślić też należy, że ustalenie negatywnej przesłanki procesowej nie daje organowi procesowemu wyboru i obligatoryjnie umarza on postępowania, gdyż postępowanie karne po jej ujawnieniu staje się niedopuszczalne.

W toku prowadzonego dochodzenia Rzecznik Dyscyplinarny w dniu 31 maja 2017 r. przedstawił r. pr. M. K. (1) zarzut popełnienia przewinień dyscyplinarnych polegający na tym, że:

1)

dnia 1 września 2016 r. biorąc udział w uroczystościach rozpoczynających rok szkolny dopuścił się nieumyślnego uszkodzenia ciała J. D. (1) poprzez chwylenie oburącz za nadgarstki, ściągnięcie ich oraz wykręceniem w postaci urazu okolic nadgarstkowych o cechach podbiegnięć krwawych z towarzyszącymi otarciami naskórka, skutkujących naruszeniem czynności narządów ciała J. D. (1) na okres poniżej siedmiu dni, co stanowi działanie będące naruszeniem godności zawodowej w życiu prywatnym, poprzez podjęcie czynności, które dyskredytują radcę prawnego w opinii publicznej tj. naruszenie art. 64 ust.1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 (...),

2)

w okresie od 28 sierpnia 2016 r. do listopada 2016 r. wbrew postanowieniu Sądu Rejonowego (...), III Wydział Rodzinny i Nieletnich nie wydał J. D. (1) nieletnich synów J. i J. K. (1), przez co ten sam Sąd w dniach 7 października 2016 r. i 3 listopada 2016 r. wydał postanowienie w przedmiocie zlecenia kuratorowi sądowemu z Zespołu (...) przy Sądzie Rejonowym (...) odebrania nieletnich synów od Pana M. K. (1) i przekazanie ich osobie uprawnionej tj. matce J. D. (1), co stanowi działanie będące naruszeniem godności zawodowej w życiu prywatnym, poprzez podjęcie czynności, które dyskredytują radcę prawnego w opinii publicznej tj. Naruszenie postanowień art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust 1 i 2 (...).

Podczas przesłuchania przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym radca prawny M. K. (1) zaprzeczył jakoby dopuścił się zarzucanych mu przez J. K. (2) czynów i złożył wyczerpujące wyjaśnienia w sprawie.

Nie uszło uwadze Sądu, że w związku z wydarzeniami, które miały miejsce 1 września 2016 r. skarżąca oraz obwiniony przedstawili odmienne stanowiska, prezentując różniące się od siebie zeznania. Ponadto Sąd stwierdził, że postępowanie sądowe w sprawie w sądzie rodzinnym nie zostało do dnia orzekania w nn. sprawie prawomocnie zakończone. Sąd nie ustalił też jakoby wobec r. pr. M. K. (1) zapadły wyrok w procesie karnym skazujący za czyny przedstawione w skardze J. K. (2).

Zgodnie z obowiązującą w polskim prawie karnym fundamentalną zasadą domniemania niewinności osoba pozostaje niewinna tak długo, dopóki nie zapadnie prawomocny wyrok skazujący. Dopiero ustalenia dokonane w postępowaniu karnym zakończonym wydaniem prawomocnego wyroku skazującego mogłyby stanowić dla Sądu podstawę do stwierdzenia, że radca prawny dopuścił się postępowania sprzecznego z prawem. Również w postępowaniu dyscyplinarnym prymat ma zasada domniemania niewinności. Orzeczenie skazujące na karę dyscyplinarną wobec rady prawnego musi być więc poprzedzone ustaleniem bezsprzecznego faktu zarówno popełnienia czynu zagrożonego karą jak i winy obwinionego. W nn. postępowania nie sposób na podstawie zebranych w sprawie dowodów wykazać bezsprzecznie ani faktu popełnienia czynów wskazanych w skardze ani też winy r. pr. M. K. (1). Ponadto słusznie też wskazał Rzecznik Dyscyplinarny, iż zarzucany czyn musi wyczerpywać znamiona czyny zabronionej w świetle przepisów ustawy o radcach prawnych oraz przepisów Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w nn. sprawie niewątpliwie Pani J. D. (1) działa pod wpływem silnych emocji wywołanych sporem z byłym małżonkiem. Zarzuca r. pr. M. K. (1) czyny tak poważne jak tortury psychiczne oraz fizyczne, a także groźby karalne, czy stosowanie przemocy fizycznej wobec niej jako byłej żony. Zarzuty te jednak nie znalazły potwierdzenia w prawomocnym wyroku sądowym, a tylko taki wyrok jednoznacznie potwierdzałby stawiane przez Panią J. D. poważne oskarżenia natury prawno-karnej.

Niemniej Sąd Dyscyplinarny rozważył w zakresie swojej kognicji również ten zarzut skarżącej w zakresie przeprowadzonych w nn. sprawie dowodów i uznał, że dowody przeprowadzone w nn. sprawie nie potwierdziły zasadności zarzutu stawianego r. pr. M. K. (1) dotyczących fizycznego i psychicznego znęcania się nad skarżącą. Widoczny dla Sądu jest poważny konflikt skarżącej z r. pr. M. K. (1) w sferze kontaktów z małoletnimi dziećmi ww. osób. Niemniej w zakresie dopuszczonym prawem i bez naruszania praw innych osób również radca prawny może dochodzić swoich praw w domenie prawa rodzinnego, a sąd dyscyplinarny nie może zastępować sądu rodzinnego oraz sądu karnego - w przypadku popełnienia przestępstwa przez radcę prawnego. Przeprowadzone w nn. sprawie dowody nie potwierdziły jakoby r. pr. M. K. (1) znęcał się fizycznie lub psychicznie nad skarżącą. Wobec sprzecznych zeznań skarżącej i r. pr. M. K. (1) oraz braku innych niekwestionowanych dowodów na znęcanie się przez ww. r. pr. nad skarżącą uznać należało zgodnie z ustaleniami Rzecznika Dyscyplinarnego, że brak było dowodów potwierdzających zarzut wskazany w pkt 1 (powyżej), tj. przemocy fizycznej i psychicznej wywieranej przez r. pr. M. K. (1) wobec skarżącej. Jedynie na marginesie wskazuje Sąd Dyscyplinarny, że tak poważne zarzuty natury karnej odnoszące się do zachowania r. pr. M. K. (1) sprzed prawie dwóch lat winny z pewnością znaleźć swoje odzwierciedlenie w sprawie karnej, jaką skarżąca przedsięwziąć mogła w tym zakresie wobec r. pr. M. K. (1). Prawomocne skazanie r. pr. M. K. (1) za tego typu czyny pozwoli dopiero na wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w tak określonym zakresie.

W odniesieniu do zarzutu dotyczącego niewydania małoletnich J. i J. K. (1) osobie uprawnionej tj. Pani J. D. (1) Sąd uznał, iż wpływ na niewykonanie orzeczeń sądowych miała postawa innych niż obwiniony osób tj. małoletnich dzieci jak i samej skarżącej - Pani J. D. (1). Zdaniem Sądu skarżąca w opisanym w skardze przypadku miała stworzone wszelkie możliwości by odebrać dzieci od r. pr. M. K. (1) i nic nie stało na przeszkodzie wykonania tego orzeczenia sądu. Brak współdziałania r. pr. M. K. ze skarżącą w tym konkretnym przypadku oraz postawa ich dzieci zaangażowanych w opisane w skardze zdarzenia nie pozwalają na przypisanie r. pr. M. K. motywacji ukierunkowanej na zamierzone szkodenie skarżącej i zamierzone zatrzymanie przy sobie synów obojga wbrew ich woli. W ocenie Sądu jest wysoce prawdopodobne, że synowie skarżącej i r. pr. M. K. (1) będąc w tak atypowej sytuacji motywacyjnej mogli zachowywać się w sposób wskazany przez r. pr. M. K. (1) w jego wyjaśnieniach złożonych przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym.

Istotne dla Sądu jest jednak to, iż r. pr. M. K. (1) nie trwał w swoim działaniu i wydał skarżące synów zgodnie z postanowieniami tymczasowymi sądu rodzinnego. W ocenie Sądu też niezależnie od relacji pomiędzy rodzicami dzieci, powinni oni współdziałać dla ich dobra. Dzieci zostały zgodnie z postanowieniem sądu dostarczone w odpowiednie miejsce, a ojciec odczekał wystarczający okres czasu by umożliwić matce współdziałać przy wykonaniu postanowienia.

Rzecznik Dyscyplinarny ustaliła, iż pomiędzy r. pr. M. K. (1) a J. D. (1) istnieje poważny i głęboki konflikt, dotyczący miejsca zamieszkania i kontaktów z małoletnimi dziećmi. Również w ocenie Sądu zażalenie skarżącej oparte jest w dużej mierze na krytyce i emocjonalnych wypowiedziach skarżącej. Rzeczą zrozumiałą dla Sądu jest ból matki związany z troską i koniecznością walki o dzieci jednak Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie jest miejscem właściwym do przedstawiania w nim spraw dotyczących pojęcia rodzinnego oraz kwestii związanych z wychowywaniem i opieką nad dziećmi. Właściwym do rozstrzygnięcia ww. sporów jest sąd rodzinny.

Skarżąca zarzuca Rzecznikowi pomijanie zeznań świadków, co nie jest w ocenie Sądu uzasadnionym zarzutem. Skarżąca zajmuje w zażaleniu stanowisko jedynie względem jej zdaniem niewiarygodnych świadków zeznających na korzyść r.pr. M. K. (1), choć tego typu argument można by gołosłownie również podnosić względem zeznań świadków zeznających w sprawie rodzinnej na korzyść skarżącej. Sąd wziął pod uwagę natomiast głównie zeznania świadków obiektywnie neutralnych, opisujących wizytę u szkolnej psycholog, czy sytuację z rozpoczęcia roku szkolnego z udziałem małoletnich synów skarżącej, a te zeznania potwierdzają wyjaśnienia złożone przez obwinionego.

Dlatego też również w zakresie tego zarzutu stawianego r. pr. M. K. należało uznać, iż brać jest podstaw potwierdzających popełnienie przez ww. zarzucanego mu przez byłą żonę czynu.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych. Z kolei w myśl art. 6 (...) radca prawny, mając na uwadze treść roty ślubowania określonej w ustawie o radcach prawnych, obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami.

W ocenie Sądu Dyscyplinarnego należy z niezwykłą uwagą i ostrożnością odnosić się w orzecznictwie dyscyplinarnym do zarzutów dotyczących kontaktów pomiędzy byłymi małżonkami, a także kontakty między rodzicami i dziećmi, w których udział bierze radca prawny podlegający odpowiedzialności dyscyplinarnej w zakresie wykonywanego zawodu zaufania publicznego. W ocenie Sądu tylko wyjątkowych sytuacjach i w skrajnych przypadkach ta sfera życia radcy prawnego może mieć wpływu na odpowiedzialność dyscyplinarną radcy prawnego, gdyż dotyczy ona najbardziej intymnej strefy życia radcy prawnego (jego prywatności) i może w ogóle nie pozostawać w związku z pełnowartościowym wykonywaniem zawodu radcy prawnego.

W rozpoznawanej przez Sąd nn. sprawie nie potwierdziły się w ocenie Sądu zarzuty stawiane przez skarżącą wobec r. pr. M. K. (1), a z pewnością też zarzuty tak sformułowane i niepotwierdzone w żaden sposób nie rzutują na ocenę, iż r. pr. M. K. (1) nie uchybił swoim zachowaniem zaufaniu publicznemu i godności zawodu radcy prawnego.

W związku z tym należało, zgodnie z art. 64. ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. utrzymać w mocy postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 9 lipca 2018 r.

O kosztach postępowania przed Sądem Dyscyplinarnym orzeczono zgodnie z art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych obciążając zryczałtowanymi kosztami postępowania w kwocie 1000 zł (...) (...).

Niniejsze postanowienie jest prawomocne i ostateczne bowiem Okręgowy Sąd Dyscyplinarny (...) (...) w niniejszej sprawie działał jako organ II instancji i dlatego stosownie do treści art. 426 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ oraz stosownie do treści art. 70² ust. 1a ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (j.t. Dz.U. z 2017 roku, poz. 1870) od niniejszego postanowienia nie przysługuje żaden środek odwoławczy.